

Прем'єр-міністр України

вул. Грушевського, 12/2, Київ, 01008,
тел. (044) 256 7624, телефакс (044) 254 0584

До листа Рахункової палати
від 05.12.19 № 02-3297

ОРЖЕЛЮ О. А.

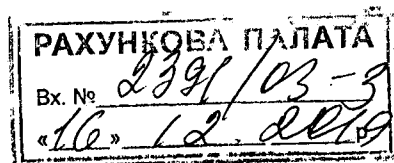
Прошу опрацювати разом із заінтересованими органами, вжити необхідних заходів та про результати поінформувати Рахункову палату і Кабінет Міністрів.
У разі необхідності в установленому порядку подати на розгляд Уряду проекти нормативно-правових актів.

**МАРКАРОВІЙ О. С.
МИЛОВАНОВУ Т. С.
ДУБІЛЕТУ Д. О.
БОНДАРЕНКУ В. В.
ПАЦКАНУ В. В.**

ПОЛІЩУКУ В. П.

Косенку С. В., Яцук В. В. – відповідно до компетенції

Олексій ГОНЧАРУК

РАХУНКОВА ПАЛАТА

вул. М. Коцюбинського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 234-95-65, 234-10-41, факс (044) 288-09-59
E-mail: rp@ac-rada.gov.ua

05.12.2019 № 02-3297

На № _____ від _____

Прем'єр-міністрові України

Гончаруку О. В.

Щодо аудиту використання коштів на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції

Шановний Олексію Валерійовичу!

На засіданні Рахункової палати 12.11.2019 розглянуто та затверджено Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених Міністерству енергетики та вугільної промисловості України на державну підтримку вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції, і за підсумками обговорення прийнято рішення.

Згідно з частиною третьою статті 39 Закону України «Про Рахункову палату» надсилаємо відомості у формі рішення Рахункової палати (додається) і просимо поінформувати про вжиті за результатами розгляду заходи.

Додаток: на 12 арк.

З повагою

Голова

В. В. Пацкан

ДЕПАРТАМЕНТ ДОКУМЕНТООБІГУ ТА КОНТРОЛЮ
СЕКРЕТАРІАТУ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ
№ 44480/01-19 від 09.12.2019 11:32:25

РАХУНКОВА ПАЛАТА

Р І Ш Е Н Н Я

від 12 листопада 2019 року № 32-2

м. Київ

Про розгляд Звіту про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених Міністерству енергетики та вугільної промисловості України на державну підтримку вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції

Відповідно до статті 98 Конституції України, статей 7, 25, 26, 35 і 36 Закону України «Про Рахункову палату» розглянуто Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених Міністерству енергетики та вугільної промисловості України на державну підтримку вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції.

За результатами розгляду Рахункова палата

В С Т А Н О В И Л А:

1. Міністерство енергетики та вугільної промисловості України (далі – Міненерговугілля) у 2017–2018 роках та I кварталі 2019 року не забезпечило ефективного та результативного використання коштів державного бюджету, передбачених на державну підтримку вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції, у т. ч. на оплату праці та внесення обов'язкових платежів, пов'язаних з її виплатою.

Вугільна галузь в Україні є невід'ємною та важливою складовою паливно-енергетичного комплексу країни, а її стабільне функціонування та розвиток на сьогодні неможливі без системної та послідовної, зокрема і фінансової, державної підтримки. Водночас темпи реформування галузі на засадах ринкової економіки не відповідають вимогам часу. Як наслідок, ситуація у галузі загострюється, а фінансовий стан державних вугледобувних підприємств погіршується.

У цьому періоді діяльність лише двох з одинадцяти державних вугледобувних підприємств, які знаходяться на підконтрольній владі України території, була прибутковою. Інші дев'ять підприємств були збитковими й отримували бюджетні кошти на зазначені цілі. При цьому у 2018 році лише три з цих дев'яти підприємств порівняно з попереднім роком дещо покращили показники своєї роботи, що зумовило зменшення передбаченого їм обсягу бюджетних коштів. Інші шість підприємств потребували збільшення обсягів бюджетного фінансування.

Незадовільний фінансово-економічний та технічний стан державних вугледобувних підприємств призвів до падіння обсягів вугілля, що видобувається ними. У 2016 році частка видобутку вугілля всіма державними підприємствами становила 14,2 відс. загального обсягу, у 2017 році – 13,8 відс., у 2018 році – 12,3 відсотка.

Зменшення обсягів виробництва вітчизняної вугільної продукції призвело до збільшення імпорту такої продукції з 19,8 млн тонн у 2017 році до 21,4 млн тонн у 2018 році.

2. Система нормативно-правового забезпечення питань реформування вугільної галузі не є цілісною, а стратегічні та програмні документи з цього питання мають переважно декларативний характер, що не сприяє ефективному та результативному виконанню заходів у цій сфері.

Протягом тривалого часу не прийняті законопроекти, необхідність розроблення яких визначена відповідними стратегічними і програмними документами, зокрема, це проекти законів «Про державну підтримку вугільної галузі», «Про порядок ліквідації вугледобувних підприємств та соціальний захист вивільнених працівників», «Про оптимізацію витрат на ліквідацію вугледобувних підприємств» тощо. Розроблений Міністерством енергетики та поданий Урядом до Верховної Ради України законопроект «Про особливості погашення заборгованості, що утворилась на оптовому ринку електричної енергії» (реєстр. № 8253 від 10.04.2018) прийнято не було. При цьому відповідно до вимог частини першої статті 95 Регламенту Верховної Ради України законопроекти, не прийняті Верховною Радою попереднього скликання в першому читанні за основу, вважаються знятими з розгляду і не розглядаються Верховною Радою нового скликання.

Після закінчення у 2010 році терміну дії Програми «Українське вугілля» (постанова Кабінету Міністрів України від 19.09.2001 № 1205) інші державні програми, спрямовані на розв'язання проблем вугільної галузі, не затверджувалися. Отже, програму розвитку вугільної промисловості на довгострокову перспективу не розроблено.

Затвердженою Кабінетом Міністрів України у 2017 році Концепцією реформування та розвитку вугільної промисловості на період до 2020 року передбачено забезпечити, зокрема, створення умов для зниження собівартості видобутку вугільної продукції, засад для функціонування вільного ринку вугілля, у т. ч. вжиття заходів щодо встановлення ринкової ціни реалізації

вугільної продукції, ліквідації посередників, при цьому обсягів фінансування вугільної галузі не визначено. Заходи щодо реалізації цієї Концепції затверджені Кабінетом Міністрів України лише на 2017 рік, проте у визначені терміни не виконані. На 2018 та 2019 роки заходи з реалізації зазначеної Концепції Кабінетом Міністрів України не затверджувалися взагалі.

Не виконувались у встановлені терміни також заходи з реформування вугільної галузі, які визначалися Урядовим середньостроковим планом пріоритетних дій до 2020 року та річними планами пріоритетних дій Уряду на 2017, 2018 та 2019 роки.

3. Запровадження ринкових механізмів формування ціни на вугільну продукцію у повному обсязі, як це передбачалося стратегічними та програмними документами, не відбулось, зокрема, не запроваджено біржової торгівлі вугільною продукцією.

Цінова політика у вугільній сфері щодо державних вугледобувних підприємств, які отримували кошти державної підтримки, залишається поєднаною з елементами державного регулювання. Основна реалізація вугільної продукції державних вугледобувних підприємств та, відповідно, формування ціни на неї здійснюється через створеного Міненерговугіллям посередника – оператора оптового ринку вугільної продукції – ДП «Держвуглепостач».

При цьому через встановлення ДП «Держвуглепостач» реалізаційних цін на вугільну продукцію нижче її собівартості, державними підприємствами, які одержували кошти державної підтримки на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції, отримано непокритих збитків (недоотримано доходів): за 2017 рік – 3,4 млрд грн; за 2018 рік – 3,3 млрд гривень. На 2019 рік відповідно до встановлених Міненерговугіллям техніко-економічних показників діяльності підприємств заплановано недоотримання 5,0 млрд гривень.

4. Стан реагування Міненерговугіллям на рекомендації, надані Рахунковою палатою за результатами попереднього аудиту, проведеного у 2015 році, є незадовільним. Не реалізовано жодної із рекомендацій, необхідних та дієвих заходів щодо їх виконання не вживалося. Як наслідок, проблемні питання, пов'язані з ефективним функціонуванням державних вугледобувних підприємств, досі не вирішені, що негативно впливає на процес використання бюджетних коштів.

5. Міненерговугіллям не забезпечено якісної підготовки відомчих методичних документів, які використовуються для обрахунку державної підтримки вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції.

Механізм розподілу та використання коштів державної підтримки за бюджетними програмами, складовими яких є видатки на покриття витрат із собівартості (зокрема, видатків на оплату праці та погашення заборгованості із

заробітної плати), визначався затвердженими постановами Кабінету Міністрів України порядками використання бюджетних коштів, які передбачають розподіл бюджетних коштів на підставі техніко-економічних показників діяльності підприємств вугільної галузі, що розраховані відповідно до вимог методичних рекомендацій, затверджених Міненерговугіллям. Такі методичні рекомендації затверджено Міненерговугіллям наказами від 17.11.2011 № 719 (діяли до 13.06.2017) та від 13.06.2017 № 391 (у новій редакції). Рахункова палата у 2015 році вже вказувала на невідповідність затверджених Міненерговугіллям методичних рекомендацій затвердженому Мінфіном Положенню (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» та необхідність узгодження цих документів, однак Міненерговугіллям необхідних заходів не вжито. При цьому Галузеві методичні рекомендації з обліку витрат на виробництво готової вугільної продукції, затверджені наказом Міністерства вугільної промисловості України від 31.01.2008 № 48, в порушення вимог Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» з Мінфіном не погоджено.

За таких умов механізм формування собівартості готової товарної вугільної продукції залишається непрозорим.

6. Процес планування видатків державного бюджету на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції є недосконалим і недостатньо обґрунтованим та ускладнювався незатвердженням державної програми та, відповідно, невизначенням щорічних показників фінансування галузі.

Окрема бюджетна програма для фінансування видатків на державну підтримку вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової вугільної продукції започаткована ще у 2002 році. З 2018 року видатки на зазначені цілі здійснюються також у складі бюджетної програми, що передбачає й інші напрями фінансування вугільної галузі.

Потреба в коштах державного бюджету на державну підтримку вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової вугільної продукції на рівні законів про державний бюджет задовольнялася лише частково. Зокрема, на 2017 рік додаткова потреба у бюджетних коштах становила 1,2 млрд грн, на 2018 рік – 2,1 млрд грн, на 2019 рік – 2,7 млрд гривень.

Несистемний підхід Мінфіну та Міненерговугілля до визначення обсягу бюджетних коштів на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції призводив до численних протягом бюджетного року змін щодо збільшення обсягів фінансування на зазначені цілі. Зокрема, у 2017 та 2018 роках бюджетні призначення збільшувалися по чотири рази (з 870,0 млн грн до 2121,8 млн грн та з 1000,0 млн грн до 2864,0 млн грн відповідно). При цьому перерозподіл бюджетних коштів на державну підтримку вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції, у т. ч. на оплату праці та

внесення обов'язкових платіжів, пов'язаних з її виплатою, здійснювався за рахунок інших питань діяльності Міненерговугілля. Зокрема, у 2018 році виконання заходів за КПКВК 1101160 «Заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах» було унеможливлено, оскільки коштів на заходи з охорони праці та підвищення техніки безпеки на вугледобувних підприємствах після такого перерозподілу не залишилося і у подальшому на зазначені цілі кошти не виділялися.

У порушення вимог частини першої статті 24 Бюджетного кодексу України та пп. «б» п. 6 Порядку використання коштів резервного фонду бюджету, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29.03.2002 № 415 (далі – Порядок № 415), Кабінетом Міністрів України розпорядженням від 22.08.2018 № 572-р «Про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету», без висновків Мінекономрозвитку та Мінфіну, передбачено видатки з резервного фонду на загальну суму 100,0 млн грн на погашення заборгованості із заробітної плати перед працівниками вугільної промисловості. Такі видатки не відповідають напрямам використання коштів резервного фонду, який формується з метою здійснення непередбачених видатків, що не мають постійного характеру і не могли бути передбачені під час складання проекту бюджету. Крім того, при виділенні коштів з резервного фонду порушено вимоги п. 15 Порядку № 415, зокрема в частині надання Мінекономрозвитку обґрунтувань та розрахунків, які підтверджують необхідність виділення коштів з резервного фонду держбюджету, 21.09.2018, або майже через місяць після виділення цих коштів та перерахування до одержувачів бюджетних коштів (23.08.2018).

У порушення вимог пп. 18, 19, 20 Порядку № 415 доручення Кабінету Міністрів України щодо розгляду звернення та підготовки пропозицій для прийняття рішення про виділення коштів з резервного фонду бюджету та проект рішення Уряду з цього питання до Мінфіну не надходили.

Відволікання коштів з резервного фонду на системні проблеми вугільної галузі посилює ризики нестачі коштів на непередбачувані видатки, насамперед ліквідацію наслідків надзвичайних ситуацій.

7. Результативні показники, визначені в паспортах бюджетних програм, достатньою мірою не характеризують динаміки досягнення мети, виконання завдань бюджетної програми. Достовірності та результативності показників бюджетних програм і точності їх розрахунку Міненерговугіллям не забезпечено.

Внаслідок неналежного планування у 2017–2018 роках неодноразово коригувалися обсяги річних та помісячних асигнувань. Розподіл бюджетних асигнувань на державну підтримку собівартості готової товарної вугільної продукції здійснювався безсистемно та в ручному режимі. Наприклад, у 2017 році до плану використання бюджетних коштів ДП «Мирноградвугілля» зміни вносились 10 разів, у 2018 році – 4. До планів використання бюджетних

коштів ДП «Селидіввугілля» та ДП «Волиньвугілля» у 2017 році зміни вносились по 9 разів, у 2018 році – по 4 рази.

8. У 2017–2018 роках та I кварталі 2019 року на часткове покриття витрат із собівартості товарної вугільної продукції (у т. ч. видатків на оплату праці та погашення заборгованості із заробітної плати) витрачено 5088,0 млн грн, що становить 92,2 відс. обсягу, передбаченого законами про державний бюджет (із змінами), та 98,4 відс. суми, що надійшла за КПКВК 1101110, КПКВК 1101590 (у частині видатків на оплату праці та внесення обов'язкових платежів, пов'язаних із виплатою заробітної плати, у т. ч. на погашення заборгованості із заробітної плати) та КПКВК 1101570.

Бюджетні кошти використовувались: у 2017 році на зарплату з нарахуваннями на неї – 2121,8 млн грн; у 2018 році на зарплату з нарахуваннями на неї – 2071,1 млн грн (85,0 відс. загального обсягу за рік) та погашення заборгованості із заробітної плати – 365,1 млн грн (15,0 відс.); у I кварталі 2019 року на зарплату з нарахуваннями на неї – 278,6 млн грн (52,6 відс.) та погашення заборгованості із заробітної плати – 251,4 млн грн (47,4 відсотка).

Через непослідовні дії Міненерговугілля та неналежний контроль за діяльністю підприємств у 2018 році не забезпечено використання бюджетних коштів у повному обсязі. До державного бюджету наприкінці 2018 року повернено 80,8 млн грн (ДП «Селидіввугілля» – 57,1 млн грн, ПАТ «Лисичанськвугілля» – 23,7 млн гривень).

Крім того, Кабінет Міністрів України розпорядженням від 22.08.2018 № 572-р «Про виділення коштів з резервного фонду державного бюджету» виділив на поворотній основі Міненерговугіллю з резервного фонду держбюджету 100,0 млн грн для погашення заборгованості із заробітної плати перед працівниками вугільної промисловості. Строк повернення зазначених коштів до державного бюджету – 24.12.2018. Ці кошти були скеровані ДП «Селидіввугілля» – 60,0 млн грн та ДП «Первомайськвугілля» – 40,0 млн грн, які використали їх у повному обсязі.

У встановлені цим розпорядженням строки кошти до державного бюджету підприємствами не повернені. Міненерговугілля конкретних заходів щодо їх повернення підприємствами не вживало. Внаслідок невиконання умов договорів про повернення коштів, виділених з резервного фонду державного бюджету, за розрахунками Рахункової палати, пеня становить 3,5 млн грн (за період з 01.10.2018 до 01.11.2019).

9. Підприємства, що перевірялися (ДП «Селидіввугілля», ДП «Мирноградвугілля», ДП «Львіввугілля» та ДП «Волиньвугілля»), у 2017–2018 роках та I кварталі 2019 року використали 2444,7 млн грн, або майже половину (47,3 відс.) загального обсягу бюджетного фінансування (за КПКВК 1101110, КПКВК 1101570, КПКВК 1101590). Крім того, у 2018 році за КПКВК 1101710 «Погашення заборгованості із заробітної

плати перед працівниками вугільної промисловості» на поворотній основі було виділено 100,0 млн грн, з яких 60,0 млн грн отримано ДП «Селидіввугілля».

Фінансового оздоровлення підприємств за рахунок коштів державної підтримки не відбулося, кількість працівників на підприємствах щороку зменшувалася, планові показники видобутку вугілля щороку не виконувались, введення в роботу виробничих потужностей не забезпечувалося, постійний брак обігових коштів призводив до кредиторської заборгованості за розрахунками з оплати праці, яка постійно зростала.

Діяльність підприємств залишалася збитковою, збитки щороку зростали: у 2017 році збитки ДП «Мирноградвугілля» становили 642,1 млн грн, у 2018 році – 700,4 млн грн; у I кварталі 2019 року – 175,0 млн грн; у 2017 році збитки ДП «Селидіввугілля» становили 636,9 млн грн; у 2018 році – 810,6 млн грн; у I кварталі 2019 року – 366,6 млн грн; у 2017 році збитки ДП «Волиньвугілля» становили 146,3 млн грн, у 2018 році – 97,7 млн грн, у I кварталі 2019 року – 48,3 млн. гривень. Основним джерелом покриття збитків підприємств були кошти державного бюджету.

Підприємствами не забезпечено належного збереження власних грошових активів. Неєфективне ведення претензійно-позовної роботи спричинило значне зростання простроченої дебіторської заборгованості, а віднесення значних її сум до безнадійних боргів у подальшому призведе до збільшення збитків підприємств та, відповідно, потреби в їх покритті коштами державної підтримки.

Фінансовий стан підприємств обтяжувався також необхідністю спрямовувати кошти на утримання об'єктів соціальної інфраструктури, що знаходяться на балансі підприємств, на що в цілому витрачено 137,8 млн гривень. На зазначені цілі ДП «Мирноградвугілля» спрямовано 32,2 млн грн, ДП «Селидіввугілля» – 34,5 млн грн, ДП «Львіввугілля» – 65,7 млн грн, ДП «Волиньвугілля» – 5,4 млн гривень.

Через несвоєчасне виконання заходів з підготовки до ліквідації відокремленого підрозділу «Шахта «Родинська», ДП «Мирноградвугілля» фінансувало цей виробничий підрозділ за рахунок коштів держпідтримки. Міненерговугілля в порушення вимог абзацу четвертого п. 9 Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для часткового покриття витрат вугледобувних підприємств, що включаються до собівартості готової товарної вугільної продукції, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23.02.2011 № 153, не здійснило перерозподіл затвердженого ДП «Мирноградвугілля» обсягу бюджетних асигнувань за коштами державної підтримки на покриття витрат із собівартості. Як наслідок, у січні 2017 року на утримання шахти «Родинська» всупереч вимогам п. 3 вказаного порядку спрямовано 470,0 тис. гривень.

10. Нестабільний фінансовий стан вугледобувних підприємств зумовлений переважно неефективною системою збуту готової продукції. За відсутності належного контролю та бездіяльності Міненерговугілля його підприємства реалізовували вугілля комерційним структурам за цінами, які були нижче собівартості і навіть нижче ціни, за якою ця продукція відпускалася ДП «Держвуглепостач». Як наслідок, підприємствами недротримано доходів від реалізації вугілля у сумі 1301,67 млн грн (ДП «Мирноградвугілля» – 628,0 млн грн, ДП «Селидіввугілля» – 213,0 млн грн, ДП «Львіввугілля» – 111,6 млн грн, ДП «Волиньвугілля» – 349,07 млн гривень).

За таких умов погіршувалися фінансово-економічні показники діяльності цих підприємств, зокрема, збільшувалася собівартість їх продукції та збитковість, що призводило до необхідності збільшення бюджетних видатків на державну підтримку на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції.

Порушення Міненерговугіллям у 2017 році порядку використання коштів в частині коригування обсягу державної підтримки при отриманні позитивного результату діяльності підприємства призвело до безпідставного надання у жовтні 2017 року ДП «Львіввугілля» 13,7 млн грн бюджетних коштів.

Міненерговугілля також не забезпечило добору і призначення компетентного керівництва підприємств, яке б на стабільній основі могло ефективно здійснювати управлінські функції. Через низку непослідовних рішень Міненерговугілля щодо затвердження складу комісій з реорганізації державних підприємств та неодноразові зміни складу, реорганізація підприємств триває вже майже два роки і не завершена досі.

11. Міненерговугіллям не забезпечено створення дієвої системи внутрішнього контролю та системи внутрішнього аудиту.

За відсутності належного планування діяльності Міненерговугіллям неефективно здійснювався внутрішній контроль за виконанням окремих заходів, завдань та функцій. Міненерговугіллям не забезпечено затвердження стратегічних планів розвитку та інвестиційних планів державних підприємств вугільної галузі, фінансові плани затверджувались зі значним запізненням та протягом року не коригувались відповідно до фактичного фінансово-економічного стану. Не забезпечено складання та затвердження прогнозних балансів вугілля і вугільної продукції на 2017, 2018 та 2019 роки. Окремі структурні підрозділи Міненерговугілля діяли на підставі положень, які в порушення вимог відомчої інструкції з діловодства в установленому порядку не зареєстровані.

Діяльність утворених Міненерговугіллям дорадчих органів мала формальний характер і не сприяла покращенню стану справ у вугільній галузі. Наприклад, для вирішення питань погашення заборгованості з виплати заробітної плати створено тимчасову комісію, яка у періоді, що перевірявся,

збиралася лише двічі (04.10.2018 та 13.03.2019) і розглядала стан справ тільки на двох підприємствах, без надання конкретних рекомендацій.

Міненерговугіллям не забезпечено погодження облікової політики (або зміни до неї) окремим вугледобувним підприємствам або її погодження здійснювалося зі значною затримкою, що не сприяло достовірному відображенню підприємствами операцій, зокрема щодо понесених витрат із собівартості.

Система внутрішнього аудиту Міненерговугілля не забезпечила дієвих заходів з удосконалення управління і внутрішнього контролю в Міністерстві та на вугледобувних підприємствах для запобігання фактам незаконного, неефективного та нерезультативного використання коштів державної підтримки. Структурним підрозділом аудиту Міненерговугілля не забезпечено належного планування внутрішніх аудитів.

Незважаючи на затверджену Міненерговугіллям систему управління ризиками, Департаментом внутрішнього аудиту не забезпечено якісного відбору об'єктів аудиту та планування внутрішніх аудитів. Плани аудитів на I та II півріччя 2017 року коригувались протягом звітних періодів тричі. Коригування планів на I півріччя 2017 року (19.06.2017) та I півріччя 2018 року (04.06.2017) здійснено з перевищенням строку, визначеного Порядком планування аудитів (затверджений наказом Міненерговугілля від 20.02.2015 № 106), на 33 к. д. та 19 к. д. відповідно.

Аудит діяльності структурних підрозділів Міненерговугілля, відповідальних за організацію та виконання функцій забезпечення належного використання коштів держбюджету, передбачених на державну підтримку, не проводився.

За відсутності дієвого контролю Міненерговугілля на підпорядкованих йому вугледобувних підприємствах також не забезпечено створення ефективної системи внутрішнього аудиту. В організаційній структурі ДП «Мирноградвугілля» та ДП «Волиньвугілля» підрозділи внутрішнього аудиту взагалі не передбачені. Створеними в ДП «Селидіввугілля» та ДП «Львіввугілля» відділами внутрішнього аудиту аудити ефективності не проводилися.

12. Міненерговугілля утворило Галузеву комісію з питань розподілу та управління бюджетними коштами за бюджетними програмами, передбаченими для вугільно-промислового комплексу (наказ Міністерства від 28.03.2011 № 29, далі – галузева комісія), з перевищенням своїх повноважень, визначених Законом України «Про центральні органи виконавчої влади» і Положенням про Міністерство енергетики та вугільної промисловості України, оскільки надало їй владно-розпорядчі функції з розподілу коштів державного бюджету на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції. Повноваження галузевої комісії фактично дублювали повноваження структурних підрозділів

Міненерговугілля, що призводило до розпорошення відповідальності за ухвалені рішення про використання бюджетних коштів.

Діяльність галузевої комісії здійснювалася із порушеннями порядків використання бюджетних коштів. Так, у грудні 2017 року галузевою комісією обсяги бюджетних коштів визначено без дотримання механізму, встановленого порядком використання бюджетних коштів. Як наслідок, три підприємства недоотримали загалом 4,3 мли грн (ДП «Волиньвугілля» – 0,9 млн грн, ДП «Лисичанськвугілля» – 1,9 млн грн, ДП «Мирноградвугілля» – 1,5 млн грн), які були перерозподілені іншим підприємствам галузі.

У лютому 2019 року галузевою комісією непропорційно визначеній заборгованості прийнято рішення про розподіл бюджетних коштів на погашення заборгованості із заробітної плати на суму 84,7 млн гривень. Як наслідок, ДП «Львіввугілля» спрямовано на 16,7 млн грн менше необхідного обсягу, який був перерозподілений іншим підприємствам галузі.

У порушення вимог порядків використання бюджетних коштів галузевою комісією при здійсненні розподілу бюджетних коштів по окремих підприємствах неправильно визначалась база для обрахунку обсягу прогнозованих збитків. Внаслідок цього ДП «Лисичанськвугілля» у 2017 році з урахуванням додатково розподілених коштів на погашення заборгованості із заробітної плати, яка утворилась на 01.01.2018, отримало на 58,2 млн грн більше, ніж були фактичні витрати на оплату праці цього підприємства. Аналогічна ситуація склалась по ДП «Лисичанськвугілля» на початку 2019 року, підприємство отримало на 4,3 млн грн більше, ніж мало виробничих витрат на оплату праці в 2018 році.

За результатами обговорення та на підставі викладеного Рахункова палата

В И Р І Ш И Л А:

1. Звіт про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених Міністерству енергетики та вугільної промисловості України на державну підтримку вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції, затвердити.

2. Інформацію про результати аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, передбачених Міністерству енергетики та вугільної промисловості України на державну підтримку вугледобувних підприємств на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції, надіслати Верховній Раді України.

3. Відомості про результати аудиту у формі рішення Рахункової палати надіслати Кабінету Міністрів України та рекомендувати:

- забезпечити розроблення програми розвитку вугільної промисловості на довгострокову перспективу;
- забезпечити розроблення та подання на розгляд Верховної Ради України проєктів законів України «Про державну підтримку вугільної галузі»,

«Про порядок вирішення питання щодо заборгованості вугледобувних та вуглепереробних підприємств Міністерства енергетики та вугільної промисловості, що ліквідуються за рішенням Кабінету Міністрів України, перед Державним бюджетом України і місцевими бюджетами та державними цільовими фондами», «Про порядок ліквідації вугледобувних підприємств та соціальний захист вивільнених працівників» і «Про особливості приватизації підприємств вугільної промисловості»;

- посилити контроль за виконанням заходів з реформування вугільної галузі, передбачених Енергетичною стратегією України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»;

- затвердити План заходів на 2020 рік з реалізації Концепції реформування та розвитку вугільної промисловості на період до 2020 року.

4. Рішення Рахункової палати і Звіт надіслати Міністерству енергетики та захисту довкілля України для вжиття заходів щодо усунення виявлених під час аудиту недоліків і порушень та рекомендувати:

- забезпечити виконання заходів з реалізації етапу «Реформування енергетичного сектору (до 2020 року)» на виконання Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»;

- забезпечити складання та подання до 1 березня 2020 року Кабінетові Міністрів України та Раді національної безпеки і оборони України звіту про стан реалізації Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»;

- забезпечити складання та подання на затвердження Кабінетові Міністрів України планів заходів з реформування вугільного сектору на 2020 рік та на наступні періоди на виконання Енергетичної стратегії України на період до 2035 року «Безпека, енергоефективність, конкурентоспроможність»;

- завершити реорганізацію та передачу державних підприємств вугільної промисловості до ДП «Національна вугільна компанія»;

- переглянути та привести у відповідність із вимогами чинного законодавства Положення про Галузеву комісію з питань розподілу та управління бюджетними коштами за бюджетними програмами, передбаченими для вугільно-промислового комплексу, в частині розподілу, коригування та контролю за використанням бюджетних коштів, що мають здійснювати структурні підрозділи Міністерства;

- привести у відповідність із вимогами чинного законодавства Методичні рекомендації щодо прогнозування техніко-економічних показників діяльності вугледобувних підприємств для визначення обсягів державної підтримки на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції, затверджені наказом Міненерговугілля від 13.06.2017 № 391, та Галузеві методичні рекомендації з обліку витрат на виробництво готової вугільної продукції, затверджені наказом Міністерства вугільної промисловості України від 31.01.2008 № 48;

- з метою покращення фінансового стану та зменшення збитків вугледобувних підприємств запровадити контроль за станом і ціною реалізації ними вугільної продукції, а також персональну відповідальність керівників підприємств за реалізацію вугілля комерційним структурам за заниженими цінами;

- визначати у паспорті бюджетної програми належні результативні показники, які б достовірно характеризували заходи, що здійснюються;

- прискорити заходи із передачі вугледобувними підприємствами об'єктів соціальної інфраструктури місцевим органам виконавчої влади;

- забезпечити створення дієвої системи внутрішнього контролю та аудиту в апараті Міністерства та на підпорядкованих вугледобувних підприємствах;

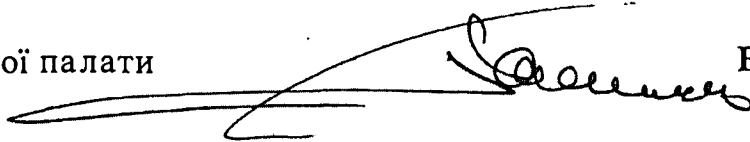
- вжити заходів щодо усунення усіх виявлених недоліків і порушень;

- інформувати Рахункову палату про стан виконання рекомендацій.

5. Оприлюднити рішення і Звіт на офіційному вебсайті Рахункової палати.

6. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Рахункової палати Яремчука Ігоря Миколайовича.

Голова Рахункової палати

В. В. Пацкан